

EVALUATIE TOOLKIT STRAATSJABLONEN

December 2021

Het regioprogramma Straatwaarde(n) heeft in de zomer van 2020 de 'Toolkit Straatsjablonen' beschikbaar gesteld voor gemeenten. Deze toolkit is bedoeld als een innovatief & preventiegericht instrument dat bestaat uit een zestal sjablonen die met milieuvriendelijke krijtspray in de openbare ruimte kan worden gespoten, vooral op locaties waar (risico)jongeren zich begeven. Het doel van de sjablonen is om jongeren te bereiken met de boodschap dat (drugs)criminaliteit niet loont. Ze zijn laagdrempelig en niet bedoeld om te 'shamen' (dus niet om bij een huis of pand te plaatsen), maar om op een innovatieve en ludieke manier jongeren te prikkelen en hen aan te zetten tot nadenken.

"Evalueren van straatsjablonen is nuttig. Het leert gemeenten meer over inwoners, de wijk en draagt voor gemeenten bij om hun handelingsperspectief te vergroten ten behoeve van de maatschappelijke weerbaarheid".

De toolkit is in vijf gemeenten in Midden Nederland ingezet. In 2021 heeft Straatwaarde(n) de toolkit geëvalueerd onder 17 professionals, van de deelnemende gemeenten, en 110 jongeren afkomstig uit 11 verschillende gemeenten in Midden Nederland. In deze evaluatie is onderzocht of de sjablonen bewustwording over de gevaren van drugscriminaliteit onder jongeren vergroot. De bevindingen zijn verwerkt in dit evaluatiedocument.

1. Ervaring

Uit de evaluatie blijkt dat de straatsjablonen positief gewaardeerd worden. Volgens de respondenten is het een ondersteunend instrument in de strijd tegen georganiseerde criminaliteit onder jongeren en kan het bijdragen aan het terugdringen hiervan. Professionals uit verschillende gemeenten zijn enthousiast over de toolkit en willen deze (blijven) inzetten in hun gemeente. De toolkit is een middel om alle jongeren, ongeacht of ze wel of niet betrokken zijn bij drugscriminaliteit, te bereiken.

"Je kunt de doelgroep bereiken door in teksten te laten zien dat je drugscriminaliteit niet tolereert. Een soort van het gesprek op gang brengen met de jongeren. Want het is iets heel vernieuwends en ook heel goed opgepakt in de media. Zo is het bereik groter dan bij de normale manier van communiceren".

Jongeren spreken zich ook positief uit over de sjablonen (tussen de 60 en 70 procent van de gesproken jongeren) en geven aan dat zij het idee hebben dat het positieve effecten zal hebben op jongeren (met betrekking tot bewustwording en preventie), mits de teksten goed aansluiten op hun belevingswereld. De sjablonen zorgen voor gesprekken tussen buurtbewoners onderling en met professionals. Enkele professionals gaven aan dat de dag na

het aanbrengen van de sjablonen er Meld Misdaad Anoniem meldingen kwamen over drugscriminaliteit en de professionals werden benaderd door buurtbewoners. Verondersteld kan worden dat dit te maken kan hebben met het aanbrengen van de straatsjablonen.

De gemiddelde beoordeling van de teksten zijn als volgt (van hoog naar laag):

Sjabloon	Gemiddeld e
Sjabloon 5 'Drugsdealen is geen talent, diploma op zak dat is pas een deal'	7,36
Sjabloon 3 'Coke in je neus = bloed aan je handen'	6,63
Sjabloon 2 'Coke verkopen? Hier afrekenen. Drugshandel kost je meer dan je lief is'	6,17
Sjabloon 1 'Hier is een drugsdealer aangehouden, wees niet de volgende'	5,89
Sjabloon 4 'Patta's van Balmain? In jilla krijg je badslippers'	5,64

2. Verbeterpunten

Er zijn vier verbeterpunten naar voren gekomen tijdens de evaluatie. Deze zullen worden meegenomen in de doorontwikkeling van het product.

Ten eerste wordt er aangeraden om de sjablonen in te zetten op plaatsen waar veel criminaliteit plaatsvindt, de zogenaamde hotspots in de gemeente. Door dit te doen richt een gemeente zich meer op de fysieke omgeving waar onder andere (kwetsbare) jongeren - die vatbaar zijn voor criminaliteit¹ - zich bevinden. Door de sjablonen op deze manier gericht aan te brengen kan het de effectiviteit van dit instrument verhogen. Daarentegen moet er bewust omgegaan worden met de plaatsing van de sjablonen in buurten waar recent een aanhouding

heeft plaatsgevonden, dit kan namelijk leiden tot "naming and shaming" bij de betrokken familie(s). **Ten tweede** kunnen de teksten aangepast worden om nog beter aan te sluiten op de belevingswereld van de jongeren. Het zou goed zijn om de jongeren hierbij te betrekken. Als de doelgroep zelf meedenkt over de teksten, trekt de boodschap meer aandacht en blijft deze beter hangen. Uit onderzoek blijkt dat het effectiever is om oplossingsgerichte boodschappen in te zetten dan afschrikwekkende teksten², dit is relevant om mee te nemen in het ontwikkelen van nieuwe teksten. **Ten derde** zijn de sjablonen momenteel wat onpraktisch aan te brengen. Het

huidige frame is groot en daardoor lastig te vervoeren. Volgens het onderzoek zal de toolkit waarschijnlijk meer ingezet worden door verschillende gemeenten als dit makkelijker zou zijn.

Ten vierde is er behoefte aan duidelijkere communicatie tussen de afnemende gemeente en Straatwaarde(n). Een gemeente heeft aangegeven dat de taakverdeling en de bedoeling van het aanbrengen onduidelijk was. Hierover kunnen duidelijkere afspraken gemaakt worden en

¹ Straatwaarde(n) (2019) 'Definiëring jonge aanwas, doorgroeier, negatief rolmodel'

² Kok, G., Ruiters, R., Van den Hoek, K., Schaalma, H. P., & De Vries, N. K. (2007). 'Waarschuwingsschildjes op tabaksverpakking zijn niet effectief'

er is een uitvoeringsplan opgesteld om de taakverdeling duidelijk te maken³. Dit uitvoeringsplan is op te vragen bij Straatwaarde(n).

3. Doorontwikkeling

Naar aanleiding van de evaluatie is Straatwaarde(n) begonnen met de doorontwikkeling van de straatsjablonen. Hierbij wordt er een uitgebreid literatuuronderzoek gedaan om de interventie op basis van theorie te onderbouwen en dit mee te nemen in het nieuwe ontwerp. De verbeterpunten beschreven in paragraaf 2 worden meegenomen in de doorontwikkeling. Tevens is het voor gemeenten mogelijk om samen met Straatwaarde(n) nieuwe teksten, passend bij de 'couleur locale' te ontwikkelen. De vernieuwde straatsjablonen zijn rond het voorjaar van 2022 klaar om ingezet te worden.

Meer informatie over de evaluatie van de straatsjablonen? Luister dan naar de [podcast](#).

Interesse in de straatsjablonen?

Neem contact op met het RIEC via straatwaarden@riec-mn.nl

- Einde document -

---

³ Straatwaarde(n) (2020) 'Format uitvoeringsplan toolkit straatsjablonen'